БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряг-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 89 (4509)
ДЕКАБРИИН 11
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ —онсо анхарал

Арад зонии, илангаяа залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ имагта ехэ удхашанартай хэрэг болоно. Энэ хүдэлмэриин ашаар үнэхөөрөө шэнэ ёһоной хүнүүд — коммунистическэ общенствын эдэбхитэй эмхидхэлшэд урган гарана.

Ленинскэ комсомол түрүүтэй советскэ залуушуул Эхэ оронойнгоо илалта амжалтануудай алтан дэбтэртэ габьяа түгэс олон хуудаһа бэшэнхэй. Комсомолшууд болон залуушуулай хабаадаагүй хэмжээ ябуулга гэжэ социализмын ороной түүхэдэ байхагүй.

Совет гүрэнөө гадаадын ба дотоодын дайсадһаа хамгаалалсаха, ехэ барилгануудые бүтээхэ, тура городуудые тодхолсохо, атар тунга газарые ашаглагдадаг болгохо гэхэ мэтэшэлэн хаа хаанагүй эдир наһанай эршэ, баатар зоригой хаба мэдүүлэн ажаллажа, бүхы дэлхэйн түрүү залуушуулда жэшээ харуулна. Энэ амжалтын эшэ үндэһэниинь юуб гэхэдэ, манай залуушуул марксизм-ленинизмын һургаалаар, Коммунис партиин хүтэлбэри доро хүмүүжэдэг, ажалша түрүү хүн түрэлтэнэй аша туһын тулада оролдожо байһанаа ойлгон мэдэрдэг юм.

Гэхэтэй хамта, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэн газарта хүн зонойнь эдэбхи үүсхэл ехэ, гурим журам һайн, ажал хэрэгынь амжалтатайгаар бүтээгдэдэг байха юм.

Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ городой предприятинуудай олон залуу хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө даабарие нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэй нэгэн—Түмэн Оширов (ПВЗ-гэй вагон хабсардаг цехын бригадир) 1961 оной түсэбэй тоодо оруулан дархалжа байнхай.

Тэрэшэлэн Кударын аймагай «Путь Ленина», Ждановай нэрэмжэтэ, Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүдтэ, мүн ондоошье аймагуудай олохон колхозууд, совхозууд, МТС-үүд болон эмхи зургаануудта политическо-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Тэрэнэй ашаар тэндэхи колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад, мэргэжэлтэд үрэ ехэтэйгээр ажаллан, хамтынгаа баялигые арьбадхажа, культурые хүгжөөжэ байнад.

Иигэжэ ажалдаа коммунистическэ ёһоор хандадаг жэшээнүүд хото городуудта гү, али хүдөө тосхонуудта үдэрһөө үдэртэ олон боложо байдаг.

Гэхэ зуура, хүн зоной, илангаяа залуушуулай культурна эрилтэдэнь хайхарамжагүйгөөр хандадаг, политическо-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг газарта ниитын гурим журам эбдэгдэдэг, зохидгүй аяг ааша гаргагдадаг байха юм. Тэрээнһээ шалтагаалан, заримдаа ажал хүдэлмэри һаатадаг байна. Энэнэй гэршэ баримта болгон Хэжэнгын аймагай, мүн Сэлэнгын МТС-эй центрнүүдые абаад үзээе. Тэндэхи клубуудай биратай хүдэлмэри ябуулдаггүй дээрэһээ зарим залуушуулынь занятиин дүүрэмсээр архи уужа, шалшалдаа наншалдаа үүдхэжэ сагаа үнгэргэдэг байна.

Залуушуулые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ комсомолой, профсоюзай организацинууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Хүдэлмэреэ юрэнхыгөөр бэшэ, харин залуушуулай эрилтэ бүхэниие анхаралдаа абажа эмхидхэхэ шухала. Хэнэй ямар лекци дуулаха, ямар дуу шагнаха, ямар зүжэг хараха, ямар ном уншаха, ямар танца наадаха, ямар вечер үнгэргэхэ, ямар кружогто ябаха дуратай байһые хараада абаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие шадамар бэрхэ, оролдосотой шударгы хүнүүдтэ даалгаха, залуушуулые өөһэдыень олоор элсүүлхэ ёһотойбди. Тиигээгүй һаа, олохон клубай ябуулдаг хүдэлмэринь нэгэл янзын, һонигүй болошодог байна бшуу. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ нютагай интеллигенциие (багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые) олоор хабаадуулха шухала. Үе үе залуушуулай суглаа, слёт зарлажа, олонхиие һонирхуулдаг асуудал зүбшэн хэлсэхэдэ яанаб? Гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэриин элдэб формонуудые (асуудал ба харюугай үдэшэ, лекци-концерт, кино-лекци, түрүү хүнүүдтэй уулзалга гэхэ мэтые) хэрэглэхэ шухала. Энэ талаарнь абабал, Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой клуб олондо жэшээ болохоор байна.

Элдэб янзын хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхын тула зохихо байрын хэрэгтэй болодог байһаниинь элитэ. Тиин гэтэр, олохон колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, зарим предприятинууд клубай, улаан булангай, библиотекын байшан шэнээр бариха, хуушанииень заһабарилха, түгэс бүринөөр түхеэрхэ хэрэгтэ анхарал багаар табидаг байха юм. Тэдэнэй тоодо Худанай ба бусад леспромхозууд, Ехэ-Кударын, Охин-Булагай, Хонхолойн МТС-үүд, олохон колхозууд ороно.

«Партийно-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха» асуудал зүбшэн хэлсэһэн КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой һаяын пленумэй шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, арад зоной дунда ябуулдаг политическо-гэгээрэлэй хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ хэмжээ абая.

Залуушуулда зорюулан эмхидхэгдэдэг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгажа, тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ байха шухала. Энэ асуудалда партиин айкомууд, комсомолой, профсоюзай организацинууд, арадай гэгээрэлэй органууд онсо анхарал хандуулха, үе үе болоод лэ зүбшэн хэлсэхэ, тодорхой хэмжээ абаха, туһа хүргэхэ ёһотой.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо түрүүшын хэмэл одон мянга дахин дэлхэйе тойробо

1957 оной декабриин 9-нэй 20 часта түрүүшын хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе мянга дахин тойроо. Ябаха замдаа оруулагдаһанһаа хойшо тус одон 43,2 миллион километр зам гаталһан байна. Энэнь Газарта Марсын эгээл дү- ерээд байхада Марс Газар хоёрой хоорондо үлэдэг зайн дүрбэнэйнь гурбан хуби болоно, үгышье һаа газарһаа һара хүрэтэр зайда орходоо 100-һаа үлүү дахин юм.

Дэлхэйе тойрон ниидэжэ ябаха хоёрдохи хэмэл одон, тухайлхада 3,5 минутаар бага саг соо дэлхэйе тойродог болоһон гү, али энэнь 92,7 минута болоно. Түрүүшын үдэрнүүдтэ ябажа эхилээд байхадаа тус одон газарһаа эгээл ехээр холодоходоо 900 километрһээ дээшэ болодог байгаа, харин мүнөө 600 километрһээ бага үлүүгээр Газарһаа холодоно.

Хэмэл одоной ябадаг замай параметрые тодорхойлхын тулада радиотехническэ болон оптическа ажаглалгын мэдээнүүд хэрэглэгдэһэн байна. Мүнөө үедэ томо болгодог приборнуудай хүсөөр лэ гол ажаглалга хэгдэнэ. Бодомжолжо үзэһэнэй һүүлээр, түрүүшын хэмэл одон 1958 оной январьда шатажа үгы болохо гэжэ тодороо.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хоёрдохи хэмэл одон декабриин 9-нэй 20 часта дэлхэйе 511 дахин тойроо. Хойто широтагай 30 болон 52 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн урда широтагай 0 болон 30 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, үүлэгүй сэлмэг байгаа һаань, декабриин 10-да болон 11-дэ хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болоно.

(ТАСС).

АМГАЛАН ТАЙБАН БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

☆

Түрүүшын хурьгад

Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Улестуй гэжэ газарта ахалагша хонишон Дмитрий Вершининэй отара үбэлжэжэ байнхай.

Тэндэхи хонишод аяар зун байхаһаа хойшо хони хурьгадайнгаа хорёо хото заһабарилжа, дулаалжа эхилһэн юм.

—Урда урдынхиһаа үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ гээшэбди. Тэжээлшье элбэг хүрэхөөр. Шэнэ хурьгадые һайнаар тэнжээн абаха дүүрэн аргатайбди,—гэжэ ахалагша хонишон нүхэр Вершинин этигэнгээр хэлэнэ.

Тус отарынхид энэ жэлдэ түрүүшынхеэ хонидоо үбэл түрүүлжэ байна. Хоёр үдэрэй туршада 38 хурьган абтаба. Имагтал искусственна үрэжүүлгэ хэһэнэй ашаар мүнөө хурьгадынь бэе томотой, өөдэргэн гарана.

Хурьгалһан хонин 20 хонотор хурьгатаяа сугтаа дулаан байрада байлгагдажа, нэмэлтэ тэжээл эдинэ. Мүн хурьгалха дүтэлһэн хонидые амяарынь илгаад, һайн тэжээл үгэжэ, үдэр һунигүй хонишод харууһална.

Эндэ декабрь һара соо 200 гаран хурьгад абтахань. Бэшэ хонидынь январь һарада хурьгалха юм.

А. Ткач.

Шадамар бэрхэ адуушан

Санага, Сахюуртын хада уулануудай хормойгоор тунга үлхэн хагда, ногоондо бэлшэжэ ябаһан атар тарган адуу моридые үбэл зунгүй адуулжа ябадаг нэгэ хүн бии. Энэ нүхэрнай Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой эрхим адуушан Отоцырен Нохоров гээшэ. Энэ нүхэрнай арба гаран жэлдэ адуу моридоо түхэреэн жэл соо хээрэ газаа адуулжа, гарза хоролтогүйгөөр харууһалдаг, үсхэдэг дүй дүршэл ехэтэй юм.

Адуушан Нохоров зун намарай сагта үбһэ хаганай һайниие бэдэржэ, гол горхоной уһые зубшан, ханалгатай һайнаар, шадамар бэрхээр адуулжа, жэл бүри даагаяа далантай, адуугаа арьбантай ондо оруулдаг байна. Үбэлэй янгинама шэмэрүүн хүйтэндэшье адуугаа хорёо хотондо хаажа байнгүй, һогообор хагданда үдэр сагай уһэрилые хараадаа абажа, таарамжатай зохидоор адуулдаг.

Сүлөө сагтаа энэ адуушан арьяатан шоно агнадаг. Байгша ондо нүхэр Нохоров шонын хэдэн арһа тушаагаа.

Д. Сосоров.

☆ ☆

Ленинград. Дэлхэй дээрэ эгээл түрүүн бүтээгдэһэн, «Ленин» гэжэ атомна ледокол декабриин 5-да уһанда табигдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ленин» гэжэ ледоколой уһанда табигдаһантай дашарамдуулан үнгэргэгдэһэн **митинг.** **ТАСС-эй фотохронико.**

Шэнэ уялга абаба

Түмэр замай Улан-Удэ станциин узелай предприятинуудта СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин Хандалгые зүбшэн хэлсэһээр үнинэй. Станциин вагонно депогой хүдэлмэришэдэй суглаан үшөө ноябрь һарада болоо һэн. Тус суглаан дээрэ вагонно участогай начальнитай орлогшо нүхэр Макаров Хандалга тушаа хэлэхэ зуураа, түмэрзамшадай урда табигдаһан зорилго, мүн шэнэ жэлэй гаратар юу хэхэ байһан тухай хөөрэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ гэһээр олохон хоног үнгэрөө. Вагоннигууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

— Манай коллектив жэлэй эхиндэ уялга абахадаа 1957 оной түсэбһөө гадуур 40 вагон заһабарилха гэжэ хараалаа һэн. Мүнөө тэрэ уялгаяа сүм дүүргээбди. Жэлэй дүүрэтэр богонихон саг үлэбэ. Тиигэбэшье һаань, үйлэдбэриингөө арга боломжые хаража үзөөд, жэлэй эсэс болотор үшөө 15 вагон заһабарилха гэһэн шэнэ уялга абаабди,—гэжэ вагонно цехын мастер нүхэр Грачев хөөрэнэ.

Вагон заһабарилагшад эдэ үдэрнүүдтэ абаһан шэнэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Токарь Воронцов, слесарь Радионов болон бусад халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ.

В. Иванов.

ГАШЕЙНХИДЭЙ УРЯА

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд мүнөө жэлдэ трактор, машина заһабарилха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө трактор, машинануудай заһабарилга графигай ёһоор үнгэргэгдэжэ байнхай. Заһабарилга дээрэ үнинэй ажаллажа байһан механизаторнууд нүхэд А. Шадрин, А. Носков, К. Филатов гэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые 120—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүнөө эндэхид Октябриин 40 жэлэй ойн баярай сессиин материалнуудтай танилсажа байнхай.

— СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга, Деклараци болон Эб найрамдалай манифест бидэнэр механизаторнуудые ажалай шэнэ амжалта туйлахыемнай зоригжуулна. 1958 ондо ажалай үндэр бүтээсэ туйлахаар шиидэнхэйбди,—гэжэ эндэхи профсоюзна организациин секретарь Ф. Радионов хөөрэнэ.

Парти, правительствынгаа анхаралда харюу болгон эндэхи механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ социалистическэ уялга баталан абаад, 1958 ондо аймагай бусад МТС-үүдэй, колхозуудай шэнэ амжалта туйлахыень уряалаа. Жэлэй эсэс болотор 45 трактор, 100 сеялкэ, 60 плуг, 90 культиватор, 10 комбайн заһабарилагдаха. Тиихэдэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы машинануудай заһабарилга 1958 оной февралиин 23 болотор сүм дүүрэхэ байна. Комбайнуудай заһабарилга июниин нэгэн болотор дүүрэхэ юм.

Гадна, МТС-эй харьяата колхозуудта мал ажал хүгжөөхэ, тарянай ургасые дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Үбэлжэлгын үедэ колхозуудай һаалиин фермэ бүхэндэ уһа бүлеэсүүлхэ түхеэрэлгэнүүд, тэжээл буйлуулдаг хэрэгсэлнүүд тодхогдожо байна.

1958 ондо эндэхи колхозууд энэ онойхидо орходоо мяха абалгаяа 35 процентээр, тэрэ тоодо гахайн мяха абалгые 1,5 дахинаар дээшэлүүлхэ гэжэ хараална. Колхозуудта нооһо хайшалалга 30 процентээр дээшэлхэ, үнеэн бүриһөө 1900 литр һүн һаагдаха юм. Эбэртэ бодо мал —10, хонид—30, гахай—20 процентээр олошорхо байна. Гектарай 10 центнерһээ бага бэшэ ороохо тарянай ургаса абтаха, тиихэдэ хартаабха, овощь болон бусад культурануудай ургаса нилээдгүй дээшэлхэ.

Гашейнхидэй энэ үүсхэлые аймагай бусад МТС-үүдэй механизаторнууд, колхознигууд халуунаар дэмжэбэ. Һая Хонхолой тосхондо суглаан болоо. МТС-эй механизаторнууд гашейнхидэй абаһан уялгые зүбшэн хэлсээд, парти, правительствынгаа анхаралда харюу болгон шэнэ уялгануудые баталан абаба.

— СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада, Деклараци, Эб найрамдалай манифестдэ харюу болгон гашейнхидэй абаһан уялгые бидэ үргэнөөр дэмжэнэбди. Бидэ 1958 ониие ажалай амжалтаар угтахабди, колхозуудай ажахые саашань хүгжөөхэ, баян шадалтай болгохын түлөө тэмсэхэбди,—гэжэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Г. Стулев, Сабылин, Сумцов гэгшэд мэдүүлбэ.

Хонхолойн МТС-эйхид трактор, машинануудай заһабарилгые мартын 3 болотор дүүргэхээр шиидээ. Тиихэдэ эндэхи колхозууд 1958 ондо гектарай 11 центнерһээ бага бэшэ ороохо тарянай ургаса абаха, хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо хайшалха; үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха юм. Мяха абалга колхозуудта 1957 онойхидо орходоо 1,5 дахин дээшэлхэ байна.

Мүнөө аймагай МТС-үүдэй харьяата колхозууд хоорондоо мүрысөөндэ урилсажа байна. Хонхолойн МТС-эй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Гашейн МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхозые мүрысөөндэ уриба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо томохон колхоз юм. Колхозой гэшүүд арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, мал, тарян ажахыгаа бүри ехээр хүгжөөхэ гэжэ шиидэбэ.

1958 ондо тус колхоз мүнөө жэлэйхидэ орходоо малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулха байна. Эбэртэ бодо мал—11, хонин—33, гахай—42 процентээр олошорхо, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга, эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо абтахаар хараалагдана. Ноохо абалга 57 процентээр дээшэлхэ юм. Мүн сабшалангуудһаа гектарай 10,5 центнер үбһэ ногоо, полинуудһаа гектарай 15 центнер зелёнко, 120 центнер кукуруза, 150 центнер наран сэсэг хураажа абтахаар хараалагдана.

Манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Курска областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Сахарна свёкло болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ тушааха талаар амжалта туйлаһанайнь түлөө **Курска областиие Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной декабриин 7.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Курска областиин Рыльскэ районой „Красный Октябрь" колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Ф. П. Максимовые „Хадуур ба Балта" гэһэн хоёрдохи алтан медаляар шагнаха тухай

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ тусгаар ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Курска областиин Рыльскэ районой «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ **Максимов** Федор Павловичые **«Хадуур ба Балта»** гэһэн **хоёрдохи алтан медаляар** шагнаха.

Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Ф. П. Максимовай ажал хүдэлмэридөө илалта туйлаһыень тэмдэглэн, сээжэ бэеынь дүрсые бронзоор хэжэ, тэрээн дээрэнь тусхай бэшэг һиилээд, геройн түрэһэн нютагта табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной декабриин 7.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Сахарна свёкло болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ тушааха талаар амжалта туйлаһанайнь түлөө **Курска областиин** колхознигуудые, МТС болон совхозуудай, партийна, советскэ, комсомольско болон хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум орден, медальнуудаар шагнаа.

Бүхы дээрээ 3705 хүн шагнагдаа. Ленинэй орденоор—150, Ажалай Улаан Тугай орденоор—438, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—886, «Ажалай габьягай түлөө», мүн «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар—2231 хүн шагнагдаба.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ илалта туйлаһанайнь түлөө, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө 17 колхознигто, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Рыльскэ районой «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Ф. П. Максимов «Хадуур ба Балта» гэһэн хоёрдохи алтан медаляар шагнагдаа.

Эрхүүһээ Братск хүрэтэр электроэнерги дамжуулха лини ашаглалгада оруулагдаба

ЭРХҮҮ, декабриин 9. (ТАСС). Тон нарин шалгалта, туршалгын һүүлээр декабриин 8-да нютагай сагаар 22 час 43 минутада Эрхүүһээ Братск хүрэтэр электроэнерги дамжуулха лини ашаглалгада оруулагдаа. Энэ хадаа 220 киловольт напряженитэй юм. Линиин утань — 650 километр шахуу.

Эрхүүһээ Братск хүрэтэр электроэнерги дамжуулха лини айхабтар бага саг соо—2 жэлһээ бага үлүү саг соо бүтээгдэһэн байна. Комсомолой путевкоор Сибирь ерэһэн оло мянган хүбүүд, басагад энэ барилгада шэн габьяатайгаар хабаадаа юм.

Эрхүүгэй ГЭС-эй болон «Иркутскэнерго» гэжэ системэдэ хабаатай бусад станцинуудай энергинь декабриин 8-һаа эхилэн, дэлхэй дээрэ эгээл томо Братска ГЭС-эй барилгада дамжуулагдажа эхилээ.

ЭРХИМ НҮХЭДӨӨ АРАДАЙ СҮҮДТЭ ҺУНГАЯ!

ОРОЛДОСОТОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ

Даша Галсанович Намжилон 15-дахи жэлээ Хориин аймагай мүнгэн сангай таһагай дэргэдэхи госстрахын инспекцидэ ахалагша инспекторээр хүдэлжэ, олондо хүндэтэй болоһон байна. Һүүлэй үедэ олониитын дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энээнэй ашаар Даша Галсанович жэлһээ жэлдэ гүрэнэй даалгабарииие үлүүлэн дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, ганса ган мүнөө жэлдэ 430 мянган түхэригтэ ажалшадтай договор баталба.

Һая Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойн һайндэрөөр «Мүнгэн сангай хүдэлмэришэдэй отличник» гэһэн значок, мүн грамота шагнал болгон абаа. Тэрэшэлэн энээнэй урда тээ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэжэ медаляар шагнагдаһан байна. Гадна, оло дахин мүнгэн шанда хүртэһэн байха.

Нүхэр Намжилон ниитын ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, партийна даалгабарииие үнэн сэхээр дүүргэдэг юм. Аймагай мүнгэн сангай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан нэгэн дуугаар Даша Галсанович Намжилониие Хориин аймагай арадай сүүдэй заседательда кандидат болгон дэбжүүлһэн байна.

Ц. Цыдыпов.

Лекци, хөөрэлдөөн

Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Б. Ринчинов) агитаторнуудай семинар үнгэргэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин Хандалгые зүбшэн хэлсээд, арадай сүүдые һунгалтада бэлэдхэхэ үедэ агитаторнуудай зорилго тухай хөөрэлдөө эмхидхэбэ.

Агитаторнуудай хүсөөр колхозой хоёр бригадын клубуудта агитпунктнууд түхеэрэгдээ. Тэндэ плакадууд, лозунгнууд, портредүүд шэнэлэн үлгэгдэжэ, һунгуулиин Дүрим болон бусад материалнууд табигдаа. Агитпунктда агитаторнуудай хөөрэлдөө, лекци, элидхэл үнгэргэхэ түсэб табигданхай. Тэрэнэй ёһоор лекци, хөөрэлдөөн болодог.

Агитаторнууд КПСС-эй гэшүүд Арсалан Дамбаев, Дансаран Цыбиков, Афанасий Хамаев, комсомолец Аюша Гуржапов гэгшэд малшадай болон бусад колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Тэдэнэр агитационно-ниитын хүдэлмэриие хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдажа байгаа зорилгонуудтай зохилдуулан үнгэргэдэг байна.

Д. Аюшеев.

Эрхим хонишон

Юрөө нютагай элдин талын харгыгаар Үрмын Адаг үгсэхэдэ, шэмэтэ һайн бэлшээритэй газарта Тоормын нуурай хаяа шадар Юрөөгэй туршалгын ажахын хониной фермэ байрладаг.

Цыбик-Ханда Ганжурова эндэ 9 жэлэй туршада хүдэлмэрилхэ зуураа, хонин һүрэгэй тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн амжалта туйлаһан байна.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Ганжурова харууһалжа байһан 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа түлжүүлээд, хонин бүриһөө дунда зэргээр 6,3 килограмм нарин нооһо хайшалжа, урда жэлнүүдтээ оробол бүри ехэ амжалта туйлаа.

Ямар аргаар, хайшан гээд хонидоо харууһалхадаа иимэ амжалта туйлаһан тухайгаа хонишон Ганжурова иигэжэ хөөрэбэ:

—Нүхэдэйм ажалһаа тиимэ тад ондоо, һайрхахаар юумэн намда байхагүй. Бидэнэр жэлэй дүрбэн сагта хонидоо хүсэ тамираар һайн, тобир тарган байлгахые оролдодогбди. Илангаяа хонидой хурьгалжа эхилхэдэ, мүн абаһан түлнүүдээ һайнаар тэнжээхын тулада, тэдэниие зүбөөр, зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлжэ байха гээшэ тон шухала хэрэг. Эхэ хонидоо һайнаар эдеэлүүлжэ байхатаяа хамта саг сагтань уһалдаг, минеральна тэжээлээр дутаадаггүй байнабди. Хурьгад багаһаа хойшо элдэб тэжээл эдижэ һурадаг. Дулаан болоходо хурьгадаа дүтын бэлшээринүүдтэ гаргажа захалдагбди. Тобшоор хэлэхэдэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлжэ, үбэл түрүүлээд, хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг болоһоной ашаар энэ жэлдэ бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ олон хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулаабди.

—Хоёр гурбан жэлэй саада тээ манай эндэхи хонидһоо оройдоол 2,5—3 килограмм нооһон хайшалагдадаг байһан юм,—гэжэ Юрөөгэй туршалтын ажахын директор нүхэр Молчанов хөөрэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ эхэ хонидоо искусственна аргаар ороондо оруулһанай ашаар хонидоймнай үүлтэр һайжаржа, нооһонойнь шанар дээшэлжэ байнхай. Хэрбээ 1956 ондо хонин ажалһаа 159,4 мянган түхэриг олоһон байгаа һаа, мүнөө 225 мянга шахуу түхэриг ашаг олзо абаһан байнабди. Манай хонишодой дундаһаа илангаяа Цыбик-Ханда Ганжуровагай эрхим ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хонишон Цыбик-Ханда Ганжурова Октябриин алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, улам эршэ зоригтойгоор ажаллана.

Хонин ажал дээрэ шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ, ажал хэрэгтээ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Ганжурова БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байха юм.

Нүхэр Ганжурова туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй. Өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ саашадаа улам ехэ амжалта туйлахые хүсэдэг.

—Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгатай, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларацитай, Эб найрамдалай манифесттэй танилсаад байхада үшөө һайнаар ажаллаха дуран хүрэнэ. Энэ жэлэй үбэлжэлгые бүри һайнаар үнгэргэжэ, 100 эхэ хонинһоо 115-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриһөө 7 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абаад, саашадаа үсэд шангаар ажаллаха хүсэлэнтэйб,—гэжэ нүхэр Ганжурова мэдүүлнэ.

Юрөөгэй туршалгын ажахын хүдэлмэришэд болон научна хүдэлмэрилэгшэд аймагайнгаа арадай сүүдэй заседательда кандидат болгон эрхим хонишон Ганжуровае дэбжүүлһэн байна. Зоной энэ ехэ этигэл найдабариие Цыбик-Ханда Ганжуровагай бодото дээрэнь харюулха байһаниинь дамжаггүй.

Ц. Балданов.

Сэлэнгэ.

Улан-Үдын мяха-консервын комбинадай барилгын управлениин нүхэр И. С. Шурыгинай хүтэлбэрилдэг бригада даалгабаряа 180 — 196 процент дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим ажалайнгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота абаһан бригадир нүхэр Шурыгин хүдэлмэрилжэ байна.

В. Крушельницкиин фото.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Абтаһан тогтоолынь саарһан дээрэ үлэбэ"

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз шэнэ түл абалгада муугаар бэлдээ. Олонхи отарануудай байрань заһагдаагүй, задагай зайдан байһаар. Барилга хэхэ саг үргэлжын бригаданууд эмхидхэгдээдүй гэһэн статья манай газетэдэ иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон юм.

Манай редакцида КПСС-эй Кяхтын айкомой мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодороо.

«Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл» тухай асуудал КПСС-эй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудаа усадхахыень дурадхаһан тогтоол гаргагдаа.

Мүнөө тэдэ дутагдалнуудай ехэнхинь усадхагдаа».

„Уһан туламууд"

Манай газетын «Мархайн аша Тархайн» булан соо иимэ гаршагтай бэшэг толилогдоһон байгаа.

Закаменай аймагай Цакир тосхоной албахаагша Николай Николаевич Фарисеев аймгүйсэдкомой Культурын таһагай уранзурааша Данзан-Нима Цыбиков хоёрой «уһан тулам» болоһон тухай тэндэ бэшэгдэһэн юм.

Тус статья аймсоведэй гүйсэдкомой Культурын таһагай хүдэлмэришэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, уранзурааша Цыбиковтэ шанга выговор үгтөө. Мүн аймгүйсэдкомой дэргэдэхи колхозуудай барилгын таһагые даагша нүхэр Фарисеев аймгүйсэдкомой партийна организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зэмэлэгдээ гэжэ Закаменай аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Аюров манай редакцида мэдээсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ районой хоёрдохи участогай арадай сүүдэй заседательда кандидат «Механлит» заводой хүдэлмэрилэгшэ В. И. Красикова, Улан-Удын Советскэ районой нэгэдэхи участогай арадай сүүдэй заседательда кандидат, Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой конторын механик Б. Е. Марычев.

Л. Хайдуровай фото.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙНААР ХАРУУЛХА

КПСС-эй Иволгын айкомой болон ажалшадай депутадуудай Иволгын аймсоведэй орган **«Красная Иволга»** газетэ энэ оной октябриин 3-най номерой түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэһэн байна:

«Аймагаймнай партийна организацинуудта колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һураха зональна хоёр экономическа семинар, философи шудалха семинар, политэкономи шудалха гурбан семинар, марксизм-ленинизмын семинар, мүнөөнэй политика шудалха 12 кружок, КПСС-эй түүхэ шудалха 17 кружок эмхидхэгдээ... Политическэ гэгээрэл—партийна хүдэлмэриин шухала участок мүн. Тиимэһээ тэрээндэ партийна эхин организацинууд үдэр бүхэндэ анхаралаа табижа байха зэргэтэй». Тус газетэ энэ түрүү бэшэг соогоо табиһан зорилгоёо хэр һайнаар, дүүргэхэ гэжэ оролдооб?

Партийна гэгээрэл тушаа тон зүбөөр шухалашалан табиһан энэ асуудалдаа «Красная Иволга» газетын редакциин дахин бусажа, кружогуудай, семинарнуудай хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр, ходо харуулжа байгаагүйнь гэмшэмээр байна.

Үнгэрһэн октябрь, ноябрь һаранuудта түүхэтэ шухала хэдэн событи болоо. Энэ үе соо СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси болоо, коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнүүд Москвада үнгэргэгдэжэ, «Социалистическэ оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Деклараци», «Эб найрамдалай манифест» баталан абтаа. СССР-эй Верховно Соведэй Советскэ Союзай арадуудта хандаһан Хандалгые, тус сесси дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэлые, мүн Деклараци болон Манифестые Иволгын аймагай коммунистнуудай хэр зэргээр шудалжа байһаниие аймагай газетын хуудаһанууд дээрэһээ ойлгожо абахань бэрхэтэй. Партийна һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэн тухай нэгэ хэдэн багахан мэдээсэлнүүд түрүүшээр хэблэгдээд, удаань коммунистнуудай, комсомолшуудай, партийна бэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсал тухай корреспонденцинүүд газетэдэ гарахаяа болишоо.

«Красная Иволга» газетэ пропагандистнуудта, политическэ эрдэмээ бэеэ даагаад дээшэлүүлэгшэдтэ туһаламжа болгон методическа заабари, консультаци хэблэнэгүй.

Коммунистнуудай, комсомолшуудай политическэ һуралсалай ябаса тухай хангалтагүй, халирхайгаар бэшэхэһээ гадна, тус газетэ аймаг дотороо ябуулагдажа байһан идеологическа хүдэлмэриие бүхы дээрэнь мууса харуулна.

Партиин айкомой элидхэлшэдэй, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлдэг обществын аймагай отделениин гэшүүдэй арад зоной дунда ябуулжа байдаг хүдэлмэри тухай бэшэгдэһэн статья энэ газетын хуудаһанууд дээрэ олохонь бэрхэтэй. Үнэнтэ байдалыень хаража үзэхэ болоо һаа, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, мүн хүдөө ажахын экономикын асуудалаар, дэлхэйн байгаалиин үзэгдэлнүүдые эрдэм ухаанай ёһоор тайлбарилха талаар, КПСС-эй түүхээр лекци, элидхэлнүүд энэ аймагта тон үсөөнөөр уншагдана.

Ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг клубуудай, культбазануудай, библиотекэнүүдэй, улаан булангуудай хүдэлмэриие «Красная Иволга» газетэ хэр зэргээр харуулнаб гэхэдэ, Гүльбирын хүдөөгэй клуб тухай нэгэ бэшэг хэблээд, «Улаан Оронго» колхозой культбазын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригадын клубай хүдэлмэриие октябриин 24-нэй түрүү бэшэг соогоо шүүмжэлээд лэ ондоо юумэ бэшээгүй байба. Колхозуудай, МТС болон предприятинуудай уран һайханай самодеятельностиин коллективүүдэй хүдэлмэри тухай, олон түмэнэй дундаһаа урган гараһан оюун бэлигтэн тухай, спортивна коллективүүдэй хүдэлмэри тухай мүн лэ энэ газетэ юушье бэшэнэгүй гэхэдэ болохо.

Манай республика дотор мүнөө үедэ арадай сүүдэй һунгалтада бэлэдхэл хаа хаанагүй түлэг дундаа ябажа байна. Агитпунктнуудта СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин, коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болоһон Зүблөөнүүдэй материалнуудаар, мүн советскэ демократи тухай, советскэ сүүдэй ажал-ябуулгын демократическа шэнжэ шанар тухай, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргэ тухай ба бусад асуудалнуудаар лекци, элидхэл хэгдэнэ, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Теэд, Иволгын аймагай агитколлективүүдэй ямараар хүдэлжэ байһан тухайнь газетэ мүн лэ бэшэнэгүй.

Аймагайнгаа газетэдэ КПСС-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болон бусад партийно-советскэ эдэбхитэд үсөөн бэшэдэг.

«Красная Иволга» газетэ кружогуудай, семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, консультантнуудай, партийна организацинуудай секретарьнуудай, лекторнуудэй агитаторнуудай, клуб, культбаза болон библиотекэнүүдые даагшанарай статья болон корреспондентнүүдые олоор хэблэдэг боложо, аймаг соогоо ябуулагдажа байһан идеологическа хүдэлмэриие, нэн түрүүн коммунистнуудай болон комсомолшуудай политическэ һуралсалые гүнзэгыгөөр, һайнаар харуулдаг болохо зэргэтэй.

Комсомолой эхин организациин секретарьнуудай семинар

Хэжэнгын аймагай «Эрдэм» колхоздо Яруунын, Хориин, мүн Хэжэнгын аймагуудай колхозууд, совхозуудай комсомолшуудай эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Семинарта хабаадагшад дурсагдаһан колхозой Бахлайтадахи эбэртэ бодо малай фермын хүдэлмэритэй танилсаба. Энэ фермэдэ ажалладаг республикын эрхим һаалишадай нэгэн комсомол басаган Вера Бальжинимаева өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэбэ.

Хүдөө ажахын түргөөр хүгжэжэ байһан тухай, мүн бусад темээр лекци уншагдаа.

Б. Доржиев.

В. АНИСИМОВ

Бурят-Монголой малшадай ажал хэрэг

Дүрбэн жэлэй саада тээ Бурят-Монголдо жэл соо үнеэн бүриһөө 200—300 литр һү һаадаг, хонин бүриһөө килограмм хахадһаа дээшэ бэшэ нооһо хайшалдаг колхозууд, аймагуудшье үсөөн бэшэ байһан юм. Бурядай нютагай үүлтэрэй үнеэд, хонид ашаг шэмэ багатай, тэдэнһээ ехэ ашаг олзо олохобди гэжэ хүлеэһэнэй хэрэггүй гэһэн һанамжануудшье гарадаг байгаа. Эндэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдадаг һэн. Колхозуудынь малай типовой байраар дутамаг байһан юм. Тиимэһээ малынь задагай зайдан байрануудта байдаг һэн.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гэй абаһан шиидхэбэринүүд республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ехэ дэбжэлтэ үүсхээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын малшад малай 1500 типовой байра, 450 мянган тонно үлүүтэй силосэй багтаха түхеэрэлгэнүүдые бариһан байна.

Малшадай байдал һайжаруулхын, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангахын тулада ехэ юумэ хэгдээ. Хэдэн жэлэй турша соо республикын колхозуудта 8400 байрын гэр, 95 клуб, 130 культбаза, 33 библиотекэ, 38 медицинскэ пункт болон больница, 277 бани баригдаа.

Үбэлэй үедэ мал харууһалгада тад ондоогоор мүнөө хандадаг болоһониинь һайшаалтай байна. Урдань үбэлэй үедэ мал адуулжа ондо оруулгада найдадаг лэ байһан юм. Тиимэһээ хабар болоходо тэжээлэй дутадаг дээрэһээ малынь гарзалдаг ушар олон тохёолдодог һэн.

Иимэ ушар үзэгдэхэеэ үнинэй болинхой. Мүнөө колхозууд үбэлэй үедэ бэлшээри хэрэглэхэһээ гадна, тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болоо. Тэрэнэй ашаар һү һаалга дээшэлээ. Республикын олон түрүү колхоздо жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө хоёр, гурбаншье мянган литр һүн һаагдана. Тиихэдэ, эрхим һалишад бүри ехые һаадаг байна. Мүнөө жэлдэ республика дотор 80 мянга гаран тонно һүн һаагдаха, энэнь 1954 онойхидо орходоо хоёр хахад шахуу дахин ехэ болоно.

Хони үсхэбэрилгэ бүри һайжараа. Хонин бүриһөө дунда зэргээр нооһо хайшалжа абалга хоёр шахуу дахин ехэ болоо. Хэрбээ 1954 ондо республикын колхозууд 1380 тонно нооһо, ехэнхинь шэрүүн ноо-һо тушааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 2133 тонно нооһон абтаа, тэрэнэй дүрбэнэйнь гурбан хуби шахуунь нарин, нарибтар нооһон болоно.

Мал ажалай ашаг шэмын дээшэлһэн ушар Байгал шадарай шэрүүн хүйтэн эрхэ байдалтай нютагта малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ аргагүй гэһэн һанал бодолые буруу һүргөө.

Эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар амжалта туйлаха аргатай болоһон байна.

Республикын колхозуудай мал ажалай фермэнүүд ехэ таруу байдаг юм. 10—15 мянган толгой хонигой, мянга шахуу толгой эбэртэ бодо малтай дунда зэргын колхозуудай адуу малынь 20—30, заримдаа 50 гаран ондоо газарта байдаг. Тэдэнь колхозой түбэй буусаһаа 15—20 километрын газарта байдаг юм. Тиимэһээ малшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ бэрхэшээл ушардаг байгаа.

Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабаха тухай бодожо үзэхэдөө олон колхозуудай партийна организацинууд зүб тобшолол хэһэн байгаа. Гэбэл, һуурин газарнуудһаа холо байдаг мал ажалай фермэнүүдтэ культбазануудые бариха хэрэгтэй гэжэ бултадаа бодомжолһон байна. Түрүүн иимэ культбазанууд Сэлэнгын аймагай колхозуудта бии боложо эхилээ һаа, мүнөө республикын бүхы шахуу аймагуудта культбазанууд байгуулагдадаг болоо.

Культбаза гээшэмнай юун гээшэб? Малшадай байха һайн байрануудтай, магазинтай, улаан булан гү, али клубтай һуурин газар болоно. Зарим культбазануудта наймаалагшагүй буфедүүд хүдэлмэрилдэг. Байрын гэрнүүд болон клубуудынь радиотой болгогдонхой. Тэндэнь газетэ, журнал, нүүдэл библиотекэ, элдэб нааданууд болон хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд бии байдаг юм.

Культбазануудые байгуулһан ушар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, тэрэниие бүри һонирхолтой, удха һайнтай болгохо арга олгоо. Республикын холын, хилэ шадарай аймагуудай нэгэн бологшо Кударын аймагай культбазанууд бага бэшэ дүршэлтэй болонхой.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын культбазые жэшээ болгон абажа үзэе. Эндэ аймагай болон колхозой хүдэлмэрилэгшэд политическэ элидхэл, лекцинүүдые олоор хэдэг болоо. Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй үедэ «Мүнөө үеын байдал ба манай зорилгонууд» гэһэн темээр партиин айкомой секретарь нүхэр Раднаев, бурядай гайхамшагта революционер Ц. Ранжуров тухай аймоногой инспектор нүхэр Мусанов элидхэлнүүдые хэһэн байна. «40 жэлэй турша соо манай нютаг ямар болооб» гэһэн темээр түрүүлэгшэ нүхэр Цагадаевай лекциие колхознигуудынь ехээр һонирхон шагнаһан байха юм.

Бухы малшадынь нүүдэл библиотекэһээ ном абажа уншадаг, уншаһан шэнэ номууд тухайгаа сүлөөтэй сагтаа хоорондоо хөөрэлдэдэг байна. Колхознигуудай дурадхалаар улаан булангдань уранзохёолой литература хамтаараа уншалга эмхидхэгдэнхэй. Пушкинай «Капитанай басаган», Фадеевэй «Залуу гварди», Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэһэн ба бусад зохёолнуудые эндэхи малшад уншаһан байна.

Мүнөө агитаторнуудынь бүри эдэбхитэйгээр хүдэлдэг болоо. Тэдэнэй үнгэргэдэг хөөрэлдөөнүүдэй тематикань олон янзын юм. Агитаторнууд нүхэд Чагдуров, Буяндуев ажал хэрэг тухайда малшадтай хөөрэлдөө хэдэг. Уласхоорондын асуудалнуудаар нүхэр Гомбоев хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Москвада болоһон залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадагша нүхэр Очиртарова өөрынгөө нүхэдтэ һонирхолтой юумэнүүдые хэлэжэ үгэһэн байна.

Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ колхозой партийна организаци ехэ анхарал хандуулдаг. Эндэхи эрхим һаалишан нүхэр Цынгунова мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 3 мянган литр һү һааха уялга абаһан байгаа. Энэ һаалишанай малаа яажа харууһалдаг тухай гурбан вечер үнгэргэгдэһэн байха юм. Энэнь бусад һаалишадта, илангаяа залуу һаалишадта ехээр туһалаа.

Аймагай бусад колхозуудта бии байһан һайн, туһатай юумые эндэхи малшад өөһэдтөө хэрэглэхые оролдодог. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Жарникова нэгэл эхеэ түрэһэн залуу үнеэдые шадамараар һаадаг тэжэ эндэхи малшад дуулаһан байгаа. Тиигээд энэ һаалишаниие өөрынгөө фермэдэ урижа асараа. Хани ёһоор хөөрэлдөө хэхэдээ нүхэр Жарникова өөрынгөө мэдэхэ шадаха юумэн тухай хэлэжэ үгэһэн байха юм. Мүнөө энэ түрүү һаалишанһаа жэшээ абагшад фермэ дээрэ олон.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые хододоо тунхаглажа байха гээшэ туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй гэһэн һайн шэнжэ шанартайгаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг байна. Һү һаалгын дүн эндэ үдэр бүри гаргагдадаг. Хэн нэгэнэй гээгдээ һаань тэрээндэ зүбшэл үгэжэ, мүн ажал хэрэгтэнь дэмжэлгэ үзүүлжэ туһалдаг байна. Түрүүлһэн гүүртынхидтэ дамжуулгын Улаан туг болон мүнгэн шан, тиихэдэ түрүү һаалишанда улаан вымпел үгэхэ ябадал энэ фермэдэ заншал болонхой. Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ Цыжип Эрдынеева эрхим үрэ дүн туйлаа. Тэрэ мүнөө жэлэй юһэн һарын турша соо үнеэн бүриһөө 2621 килограмм һү һаагаа. Тэрээндэ улаан вымпел барюулагдаа. Теэд һанаагаа амаржа болохогүйха юм. Энэ һаалишаниие Очирсу Дылыкова болон бусад һаалишад хүсэжэ ябана.

—Хүсэжэ ябаһаниинь һайшаалтай, ушарынь тэдэнэр манай колхозой хамтын хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоно гээшэ, — гэжэ Ц. Эрдынеева хэлэнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой культбазада политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һонирхолтойгоор табигданхай. Малшадай эрилтые хүсэдөөр хангахые эрмэлзэн колхозой партийна организаци олониитын хүдэлмэриин шэнэ, эгээн таатай аргануудые бэдэрдэг байна. «Һаалишан юу мэдэхэ ёһотойб» гэһэн аман үгын журнал малшадай зүгһөө һайшаагдадаг байна.

Энэ жэлэй зун һаалишан нүхэр Игумнова Бухэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ ошохо путёвкоор шагнагдаһан байгаа. Энэ аман үгын журналай нэгэ номер выставкэдэ ошожо ерэһэн тухай хөөрөөндэ зорюулагдаһан байха юм. Нүхэр Игумновада олон асуудал табигдаһан байха юм.

Октябриин 40 жэлэй ойдо зо-

Үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаахын түлөө тэмсэе!

☆ ☆ ☆

Арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэхэ

Кабанскын аймагай Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозууд үбэлжэлгые бэлэдхэл муутайгаар эхилээ. Үбһэ тэжээлынь газаагаа асарагдаадүй, үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл, силос үгтэнэгүй.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэ малаа [б]ии тарган ондо оруулжа, ашаг [ш]имыень дээшэлүүлхэ гээшэ мал[ша]н бүхэнэй эгээл харюусалгатай [ж]илго болоно. Эндэхи колхозуу[д]ай эрхэ байдалые хаража үзэхэдэ, [т]энэр үбэлдөөшье һү абалгаяа бү[т]ехээр нэмээхэ аргатай. Ленинэй, [Ст]алинай нэрэмжэтэ, «Рассвет» бо[лон] «Коммунизм» колхозууд аймаг[та] гоо адуу малаар олон, ажахы[н] раашье хүгжэнги колхозууд бо[ло]нхой. Эдэ колхозуудай һаалиин [фе]ртэнүүдэй хүдэлмэринь оньһо[ло]руулагдаа. Тэндэ тэжээл буй[л]улха тусгаар байра, түхеэрэлгэ[ну]үд, автоуһалуури, тэжээл, наг[а]бхэ зөөхэ, шэрэхэ дүүжэн харгы [тэ]э мэтэ тодхогдонхой. Энэ жэлдэ [ай]магай колхозуудта үбһэ тэжээл [ур]да жэлнүүдтэ орходоо һураггүй [сай]н бэлдэгдээ. Адуу малынь бүдүүн [тэ]жээлээр 94 процентээр хангагдан[хай], үнеэн бүридэ 4 тонно силос [ху]рагданхай. Тиимэһээ үнеэдээ [ү]лдөө уяада байлгаад, үбһэ тэ[жээ]лынь уридшалан бэлдэжэ, һай[н] буйлуулаад, кормушка соонь хэ[жэ] эдюулхэ, дулаан байра соонь бү[лэ]эн уһаар уһалха арга боломжо [энд]эхи колхозуудта бии байна.

Гэбэшье, эдэ бүхы арга болом[ж]ёо хүсэд хэрэглэжэ шадангүй, [ма]лай үбэлжэлгые бэлэдхэл муутай [я]алаад, эмхигүйгөөр ябуулжа [бай]на. Ленинэй, Сталинай нэрэм[жэ]тэ, «Рассвет», «Коммунизм» кол[хоз]ууд үбһэ тэжээлээ саг соонь зөө[жэ], шэрэжэ абаагүй дээрэһээ, ма[лаа] тэжээлээр таһалдуулна.

Үбэлжэлгын эхилһээр нилээд үни [бол]обошье эдэ колхозуудай һаамхай [үн]эдынь байрадаа байлгагдажа, [ра]ционой ёһоор эдеэлүүлэгдэнгүй, [ё]һоор шахуу байжа үдэрынь бэл[ч]эридэ ябана. Хүйтэн болоһоор [үн]еэдтэ шэмэтэ тэжээл, силос үшөө [үгт]өөгүй байха юм.

«Коммунизм» колхозой һаалиин [фе]ртэнүүдтэ мүнөө болотор үбһэ [тэж]ээлынь хэмжэжэ үгтөөгүй.. Си[лос]эй нэгэшье нүхэн нээгдээгүй бай[на]ар. Энэ колхоздо үбһэ тэжээл мү[нөө]һөө хайша хэрэгээр гаргашалаг[да]жа байнхай. Үбһэ, һолоомоёо буйлуулан эдеэшүүлжэ, амтаруулжа малдаа эдюулээ хада тэжээл нилээдгүй арьбалагдаха, хоолтойшье байха байгаа бшуу. Теэд кормокухни, кормозапарнигай бии байбашье, тэдэнние хэрэглэнэгүй.

«Коммунизм» колхозой 1-дэхи һүнэй-товарна фермэ 200 гаран толгой үнеэдтэ үдэртөө оройдоол 10—12 центнер һолоомо асаржа эдюулнэ.

— Манай фермын үнеэд рационойнгоо ёһоор үдэрэй 36 центнерһээ бага бэшэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл эдихэ байгаа. Теэд арайхан гэжэ үдэрэй 8 центнер һолоомо буйлуулагдангүй үгтэнэ. Үбһэ тэжээлээ зөөжэ хүшхүрдэггүйһөө малаа тураажа, үнеэдээ хожоруулжа байнабди, — гэжэ тус фермые даагша нүхэр Арсентьев хэлэнэ.

Мүн аймагай бусадшье колхозуудта малай үбэлжэлгэ баһал иимэрхүү дутагдалнуудтайгаар ябажа байнхай. Тусхайлбал, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо малай эдихэ талха тарьянай зүйл, концентрат гэхэ мэтэ яһала элбэг. Энэ шухаг тэжээлые һайса буйлуулжа, тээрмэдэжэ, үбһэ һолоомотой холёод кормушка соо хэжэ, малдаа гамтайгаар эдюулхэ аргатай. Гэбэшье, тэрэнээ буйлуулангүй, газарта адхажа, малдаа үгөөд, шорой саһантай худхажархина.

Эдэ колхозуудта малай харууһалга, эдеэлүүлгын, уһалуурин мууһаа боложо, үхэр, хонидынь ехээр туража, һү абалгашье ехээр доошолоо, малай үхэхэ, гарзалха ябадалшье үзэгдэнэ. Үбэлжэлгын муугаар үнгэрдэг дээрэһээ жэлһээ жэлдэ эхэ мал олоороо һубайрна. Мүнөө жэл аймагай колхозуудта 100 үнеэн бүриһөө оройдоо 72,6 тугал, 100 хонин бүриһөө 50 хурьган абтаһан байха юм. Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ зооветеринарна мэргэжэлтэдэй үүргэ угаа ехэ. Тиигэбэшье, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай зоотехнигүүд аяар ноябриин 25 болотор тэжээлэй рацион табяагүй байгаа. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Хамаганов фермэ, гүүртэ дээгүүр һарадаа оройдоол 2—3 харагдаад лэ үнгэршэдэг.

«Коммунизм» колхозой һаалишадай олонхинь залуушуул юм. Тиимэһээ тэдэнэрэй мэдэхэгүй, шадахагүй юумэнь олон. Захаһаа, үнеэдэйнгээ дэлэнгые нидхэрхэ, эльбэхэ гуримые һайса мэдэнэгүй. Энэнь гайхалтайшье бэшэ. Һаалишадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнэгүй.

Колхозой һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһотоор эмхидхэгдэнэгүй. Һаалишадай һааһан һүнэй дүн хаһа саг соогоо гаргагданагүй.

— Зунһаа хойшо колхозой зоотехник нүхэр Суранова фермэ, гүүртэ дээгүүрээ ябаагүй,— гэжэ эндэхи һаалишад мэдүүлнэ.

Аймагай колхозуудта мяха абалга мүн лэ хангалтагүй байһаар. Мүнөө мяха абаха жэлэйнгээ түсэб миил 51 процент дүүргээд байна. Энэ жэлдэ бүхы дээрээ 5 мянган гахай шахагдажа тушаагдаха ёһотой аад, оройдоол 1960 гахай шахагдажа тушаагдаһан байха юм.

Адуу малаа зун, намарай сагта зүбөөр адуулжа шадаагүйһөө боложо, гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малайнь гурбанай нэгэ хубинь туранхайшаг байшоо.

Аймагай колхозуудта һаалишад болон малшадай һайнаар хүдэлжэ олоһон нэмэлтэ түлбэринь үгтэдэггүй болошоо. Эдэ бүгэдэһөө боложо, энэ колхоз һү һаалгаараа мүнөө ехэхэн гээгдэлдэ оронхой.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад КПСС-эй айком, аймгүйсэдком колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй.

А. Власенко.

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо Федосья Ивановна Федотова 25 жэлдэ гахайшанаар хүдэлжэ байна. Энэ жэлдэ нүхэр Федотова нэгэ эхэ гахай бүриһөө 26,5 поршоонхо абаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан Ф. Федотова.

Ф. Сорокиной фото.

Мүрысөөнэй дүн саг соогоо гаргагдана

Мүнөө мал ажалай ехэ харюусал[га]тай үе ерэбэ. Байгал шадархи ута, [хү]рүүн үбэлэй эхин үзэгдэжэ, адуу [ма]л дулаан байрада оробо.

Урдань малаа толгой тоолжо [он]до оруулаа һаа болоо гэдэг бай[гаа]бди. Харин мүнөө малаа тобир [тар]ганаар ондо оруулжа, үбэлэй [үед]э зунайхиһаа бага бэшэ һү [һаа]ха гэжэ тэмсэдэг болообди. Энэ [даа]лгые дүүргэхын түлөө һаали[ша]днай хүсэ шадалаа гамнангүй[гөө]р тэмсэнэ гээшэ. Тиимэһээ һаа[ли]шадай байра байдалые һайжа[руу]лха, үдэр бүри ургажа байһан [ку]льтурна эрилтыень саг үргэлжэ [хан]гаха ушартай болоно. Ниитэ-[пол]итическэ хүдэлмэрие ажабай[дал]тай нягта холбоотойгоор ябуул[ха], тэдэнние ажал хэрэгтэнь зоригжуулха гээшэ партийна организациин мүнөө үеын шухала хэрэг мүн.

Үбэлжэлгын эхилхэ үедэ Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой партийна организаци намайе тус фермэдэ агитатораар томилоо һэн. Энээнние ехэ харюусалгатай партийна даалгабари гэжэ тоолоноб.

Мүнөө фермымнай дэргэдэ улаан булан эмхидхэгдээ. Тэнэмнай шэнэ газетэ, журналнууд хододоо байдаг. Малшаднай һүлөөтэй сагтаа радио, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг. Фермымнай хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгатай, дэлхэйн коммунистическэ хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнэй Декларацитай, Эб найрамдалай манифесттэй танилсажа, үбэлэй үедэ зунайхиһаа дутуугүй һү һааха уялга абаа. Би мүнөө нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр һаалишадтай 4 дахин хөөрэлдөө үнгэргөөб.

Би өөрөө фермын тоо бүридхэгшөөр хүдэлмэрилнэб. Тиимэһээ һаалишадай үдэр бүриин хүдэлмэриинь дүн гаргажа, показателиин доскада харуулдагби. Мүн 5 хоногто лэ 1 дахин «Дайшалхы хуудаһан» гаргагдадаг. Фермын хүдэлмэриин дүн 10 хоног бүри гаргагдажа, тусхай зүблөөн дээрэ хэлсэгдэдэг. Эдэ бүгэдэ хэмжээ-ябуулганууд һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй хүсые улам бадаруулха хэрэгтэ тон ехээр нүлөөлнэ.

И. Зверьков, Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой фермын агитатор.

ҺАЙН ҮҮСХЭЛ

«Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермэдэ һаалишад, малшадай вечер-семинар үнгэргэгдөө. Дүй дүршэлөө андалдаха хэрэгтэ энэ семинар тусгаар зорюулагданхай. Колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Падеринэй статьяе «Знамя Победы» гэжэ Прибайкалиин аймагай газетэ һаяхан толилоо.

Дүй дүршэлөө андалдалгын вечер үнгэргэхынгөө урда тээ Юговскэ хүдөөгэй библиотекэ уншагшадай конференци үнгэргэһэн байгаа. «Прибайкалиин колхозууд һүнэй түлөө тэмсэнэ» гэһэн нүхэр Зубенкын брошюра, «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэһэн Рудаковагай брошюра энээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа гэжэ энэ статья соо хэлэгдэнэ.

Энэ хоёр брошюра зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр колхозой малшад семинарта ерэһэн байна. Зоотехнигүүд Зубенко, Рудаковагай брошюрануудай тобшо удха тухай зоотехник Падерин хөөрэжэ үгөө. Энээнэй һүүлээр һаалишад үгэ хэлэхэдээ бии байһан ехэ арга боломжоёо элирүүлбэ. Һү ехээр һаахада үнеэнэй дэлэн нидхэрэлгэ ямар удхатайб, энээнние зүбөөр хэхэ тухай, үнеэ зүбөөр һааха тухай һаалишад Насникова, Новосельцева гэгшэд хэлэһэн байна. Абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгээр томо болгохо тухай һаалишан Сергей Насников хэлээ. Мүн фермын тоо бүридхэгшэ Вершинин энэ семинар дээрэ үгэ хэлээ.

«Энэ семинар малшадта ехэ туһатай байгаа. Дүй дүршэлөө андалдалгада зорюулһан иимэ семинарые шадаал һаа түргэ түргэн хэжэ байхые һаалишад дурадхаа»

гээд газетэдэ толилогдоһон Падеринэй статья соо хэлэтдэнэ.

Аймагай газетын редакци энэ үүсхэлые һайшаажа, партийна организациин секретариин статьяе редакциһаа бэшэлгэтэйгээр толилбо. Энээн тухай газетэ иигэжэ бэшэнэ.

«..Энэ һайн үүсхэлые аймагай бүхы фермэнүүдтэ хэрэглэхээр. Энэмнай социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ формо гээшэ. Колхозуудай правленинүүд, партийна организацинуудай иимэ семинарта һайса бэлэдхээд үнгэргөө һаань, һаалишадта, гахайшадта, хонишодто айхабтар ехэ туһа хүргэхэ байна...».

Дүй дүршэлөө андалдаха иимэ семинарые үнгэргэжэ байхада, нэгэдэхеэр, һаалишад, малшадай мэргэжэл дүршэл дээшэлхэ; хоёрдохёор, бии байһан арга боломжонууд элирүүлэгдэхэ байна. Энэ колхоздо болоһон семинар тухай статья аймагай газетын бэшэһэниинь ехэ һайшаалтай.

Тугалшан Бимба Гармаев

Бимба Гармаев эршэтэй ажалаараа Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй дунда хүндэтэй болонхой. Энэ нүхэр һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ мал харууһалха зуураа даалгагдаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандана. Нёдондо 150 шахуу һубай гунжадые харууһалжа, тэдэнние тобир тарганаар ондо оруулһан юм. Энээнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри абаа.

«Намайе тугалшан болгыт» гэжэ нүхэр Гармаев колхозой правленидэ намар хандаһан юм. Тэрэнэй гуйлта һайшаагдажа, үүлтэртэ фермын тугалшан болгогдоо һэн.

Түрүү колхозник тугалшан болоһонһоо хойшо тугалнуудаа һайнаар түлжүүлхэ арга бэдэрнэ. Урдань тугалнуудай таһалгын бүхы поол дээрэ хохир адхагдадаг байгаа. Тиимэһээ удаан болонгүй норожо, нойтон хохир дээрэ тугал хэбтэхэдээ даарадаг, заримдаа үбшэлдэгшье һэн. Нүхэр Гармаев поолой хахадтань хохир дэбдеэд үзэбэ. Тиихэдэнь тугал хуурай хохир дээрээ хэбтээд, нүгөө хахадтань гаража норгоод байдаг болоо. Энээнэй ашаар тугалшанай хүдэлмэри нилээдгүй хүнгэрөө, мүн хохир алмагдана.

Мүнөө Гармаев 21 тугал харууһалжа байна. Тугалнуудынь тамир һайнтай, үдэр бүри шэгнүүрээ нэмэнэ.

А. Олзон.

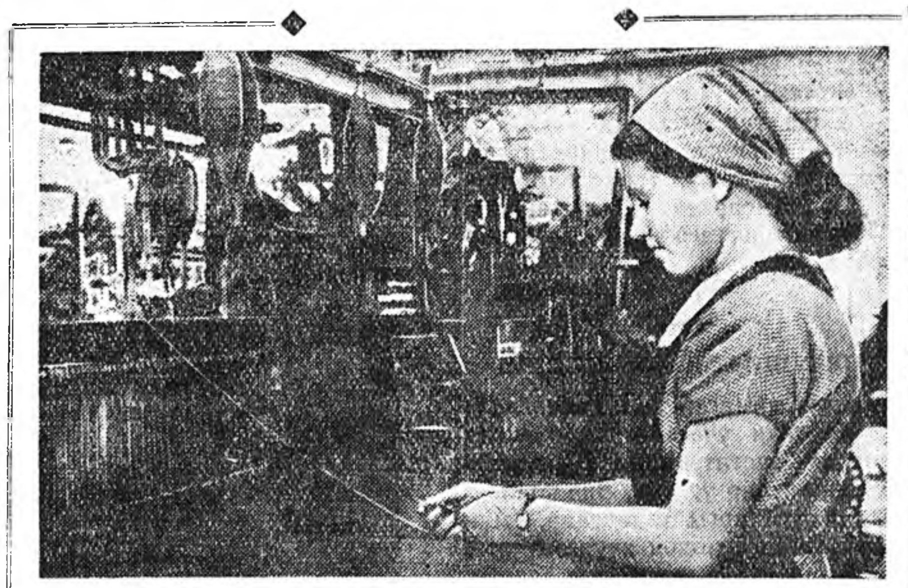
Томо автобус хэрэгтэй

«Улан-Удэ—Сосновко» гэһэн гаршагтай автобус үдэр бүхэндэ Хориин харгыгаар ябадагшье һаа, нютагай ажалшадые гүйсэд хангажа шаданагүй. Ушар юуб гэхэдэ, нютагай зон, мүн командировкооршье ябаһан хүнүүд нэгэ тосхонһоо нүгөөдэдэнь хүрэтэр ябагалхашье ушартай болодог.

Хорёод һууритай заахан автобус ябадаг аад, хододоо дүүрэн хүнтэй байдаг. Шофертонь хандахада, «Хаана хүрэтэрэбта? «гэжэ асуугаад, холо ошохогүй һаа, «ябагаар» гэһэн үгэ дуугараад, үүдэеэ хаб байтар хаажархидаг. Тиихэдэнь яалтайб? Ябагалхал саг ерэдэг гээшэ.

«Олон зоной һуухаар томо автобус Улан-Удэ Ярууна хоёрой хоорондо ябуулыт» гэжэ гуйгдаһаар үнинэй. Зүгөөр, энэ асуудалнай мүнөө болотор шиидхэгдээдүй байһаар.

Ц. Цыдыпов.

Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаа. СССР-эй бүд нэхэдэг предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа, III кварталай дүнгүүдээр фабрика бүхэсоюзна хоёрдохи шанда хүртөө.

Энэ фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда ажалай түрүүшүүл үдэрһөө үдэр бүри олошорно. Сэмбэ нэхэлгын цехын хүдэлмэришэн Лидия Николаевна Шавер жэлэйнтээ даабари дүүргэнхэй. Мүнөө нүхэр Шавер үдэр бүри нормоёо 130 — 140 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Н. Шавер ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

[я]булагдан, аман үгын журналай [...]хай номер гаргагдаһан байгаа. [Ко]лхозой түрүүлэгшэ нүхэр Пере[...]лов ажалай ямар амжалта туйла[һа]н, артелиингээ агууехэ һайндэрые [...]аһан тухай хөөрөө. Малшадай [ду]радхалаар Дүтын ба Дунда Зүүн [...]тэ боложо байһан событинууд [тух]ай лекци журналай түсэбтэ [ор]уулагдажа, тус лекцие дунда [һ]ургуулиин директор нүхэр Писа[...] уншаһан байгаа. Намарай үедэ [үнеэ] хайшан гээд ехээр һаахаб гэһэн [асуу]далаар колхозой зоотехник нү[хэр] Мухина хэлэжэ үгэһэн байна.

[К]ультбазада тематическа вечер[нүү]д, революцида хабаадагшадтай [уул]залганууд эмхидхэгдэдэг. Ок[тя]бриин үдэшэнүүдэй нэгэндэ бүхы [мал]шадынь улаан булангдаа сугла[аа]. Забайкалида болоһон баатар[лиг] байлдаануудта хабаадагшад [...] П. Пашков, А. А. Бурлаков, А. Климов тэдэндэ айлшаар [ерэ]э. Тэдэнэр Бурят-Монголдо, тус[ха]йлбал, Кударын аймагта сагаан [бан]дидуудтай эсэргүүгээр хэгдэһэн [баа]тарлиг тэмсэл тухай дурдан [хөө]рэжэ үгэһэн байгаа. Колхозни[гууд] уулзалгые ехээр һонирхоо.

[К]ударын хоёр культбаза тухайл [маш]э эндэ хэлэбэбди. Зүгөөр, [«Пу]ть к коммунизму», Ленинэй [нэр]эмжэтэ болон бусад колхо[зуу]дай партийна организацинууд [һон]ирхолтой хүдэлмэри ябуулдат.

[Э]дэ культбазануудай политико-[хүм]үүжүүлгын хүдэлмэриин бодото [а]мтанууд болоһондо партиин [Куда]рын айком бага бэшэ үүргэ [дүү]ргэһэн байна. Айкомой хүдэлмэ[рил]эгшэд малшадта ошожо, ходо[доо] уулзажа байдаг. Тэдэнэр кол[хозн]игуудай үмэнэ элидхэл хэдэг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудые анхаралдаа абадаг байха юм.

Олон колхозой партийна организацинуудай секретарьнууд эрхим культбазануудай дүй дүршэлтэй танилсаа һаа һайн байгаа гэжэ һанамжа оруулһан байгаа. Партиин айком энэ дурадхалые харaадаа абажа, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой культбаза дээрэ колхозууд болон МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргөө. Культбазын хүдэлмэрие хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухай парторганизациин секретарь нүхэр Шешуревай дэлгэрэнгы мэдээсэл соносоһонойнгоо һүүлээр, семинарта хабаадагшад малшадай байра, клубые хараа, һаалишадтай, хонишодтой хөөрэлдөө.

Һара бүридэ үнгэргэгдэдэг «Малшадай үдэр» аймагай мал ажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондоо холбоо байгуулха эгээн таарамжатай арга боложо үгэһэн байна. Һү һаалгаар эрхим үрэ дүн туйлажа, аймагай дамжуулгын Улаан туг абаһан «Путь Октября» колхоздо «Малшадай үдэр» иимээр үнгэрөө. Гэбэл, һү һаалга дээшэлүүлхын түлөө аймагай колхозуудай яажа тэмсэжэ байһан тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Серебренников хөөрэжэ үгөө; түрүү һаалишад нүхэд Афанасьева, Яковлева, Жарникова хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хэлээ. Боро хараан боложо эхилхэдэ, наада зугаа, танца болоо, уранһайханай самодеятельностиинхид наада табяа.

Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын тулада партиин айком элдэб олон арга методуудые хэрэглэдэг юм. «Путь к коммунизму» колхозой хонишон нүхэр Колодин һайнаар хүдэлмэрилдэг, тэрээнһээ бусад хонишодой һургаал абахаар юумэ яһала олон. Тиимэһээ партиин айком хонишодые урижа, нүхэр Колодинтой уулзуулһан байгаа. Бэлшээри яажа хэрэглэдэг, хонидоо яажа уһалдаг ба һүниин сагта хайшан гэжэ адууладаг тухайгаа тэрэ хөөрэжэ үгөө. Уданшьегүй олон хонишод нүхэр Колодиной зүбшэлые өөһэдынгөө хүдэлмэридэ хэрэглэдэг болоһон байна. Партиин айкомой гаргадаг хуудаһанууд болон брошюранууд түрүүшүүлэй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг, «Гурба мянган литр һү һаахын түлөө», «Түрүүшынхеэ түрэһэн үнеэдые яажа һаахаб» гэһэн һаалишад нүхэд Цынгунова болон Жарниковагай брошюранууд бүхы культбазануудта бии. Тэдэнние уншахадаа малшад эрхим һаалишадһаа жэшээ абаха гэжэ оролдодог байха юм.

Кударын аймагай партийна организациин дүй дүршэл һургаал болохоор байна. Гэбэшье, республикын зарим аймагуудта ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин партиин табидаг эрилтые харюулхагүйһөө гадна, харин орхигдошонхой байһые дурдангүй гаража болохогүй байна. Иволгын аймагые абаад үзэе. Республикын түб хототой зэргэлжэ байһан энэ аймагай малшадай дунда тус хүдэлмэри илангаяа һонирхолтойгоор, удха һайнтайгаар ябуулагдаха ёһотой гэжэ һанахаар байгаа. Гэбэшье, аймагай олонхи колхозуудта культбаза түхеэрэгдээгүй байһаар. «Коммунизм» колхоздо партиин 43 гэшүүн, 50 комсомолец, хүдөөгэй интеллигенциин 25 түлөөлэгшэд бии. Энэ тон ехэ хүсэн болоно. Зүгөөр, эндэ политическэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Оройдоол 11 хүн агитатор аад, малшадтай хөөрэлдөө үсөөнөөр үнгэргэдэг.

Урдань энэ колхоздо хүдөөгэй лекторнүүдэй нэгэдэл муу бэшээр хүдэлдэг байһан юм. Харин һүүлэй үедэ багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдшье элидхэл хэхэеэ болишоо. Теэдшье, энэ хүдэлмэридэ тэдэнние хэншье хабаадуулдаггүй.

Колхоздохи гансахан культурна гуламта болгошо хүдөөгэй клуб бирагүйгөөр хүдэлдэг болошонхой. Һара соо хорин долоон үдэртэнь ехэнхидээ эндэ хуушан кинокартинанууд харуулагдадаг, тиихэдэ сеансдань 10-һаа олон бэшэ хүн ородог байха юм. Лекци, элидхэлнүүдэй үсөөнөөр хэгдэдэг, уранһайханай самодеятельностиин номернуудай харуулагдадаггүй дээрэһээ колхознигууд клубтаа ородоггүй байха юм. Парторганизациин секретарь нүхэр Бадмадашиев октябрьда хэдэн элидхэл, лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ гэжэ хараалһан байгаа. Тэдэнэйнь тоодо «Дурлалгада этигэхэ хэрэгтэй». «Ёһотойл һайн хүн гээшэ ямар байхаб» гэһэн лекцинүүд ороно. Иимэ лекцинүүдые уншаха шухала байһаниинь ойлгосотой. Гэбэшье, Совет гүрэнэй дүшэн жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бүхы ороной бэлэдхэжэ байһан үедэ клубай хүдэлмэриин түсэб зохёоходоо боломжотойгоор хандаха шухала байгаа бшуу.

Яахадаа Иволгын аймагай малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагданаб? Кударын аймагайхидал адляар тиимэ хүдэлмэри яахадаа эндэ ябуулагданагүйб? Энэ хэрэгтэ партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэдэй ондо ондоогоор хандадаг дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоно. Хэрбээ Кударын аймагта ниитэ-политическэ хүдэлмэрие эгээн шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолодог байгаа һаань, Иволгын аймагта (айкомой секретарь нүхэр Эрдынеев) тиидэггүй байна. Политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин асуудалые бүхэли жэлэй турша соо айкомой бюрогой заседани дээрэ нэгэшье удаа зүбшэн хэлсээгүй байһыень зүбтэй дээрэ тоолохоор гээшэ аал? Эндэ айкомой элидхэлшэдэй группашье хүдэлмэрилхөө болишонхой. Олонхи хүдэлмэрилэгшэд политическэ элидхэл хэдэггүй.

Аймаг соо хүдөөгэй интеллигенци олон, гэбэшье, олониитын хүдэлмэридэ тэдэнние хэншье хабаадуулдаггүй. Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын аймагай отделени хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Отделениин бүхы секцинүүд ёһо тэдысэ байгуулагдажа, хүтэлбэрилэгшэдынь баталагданхай. Теэд энээнһээ ямар үрэ гарана гээшэб. Естественно-научна секциинь хүтэлбэрилэгшэ, аймоное даагша нүхэр Олзоев жэлэй турша соо нэгэшье элидхэл хээгүй.

Хэдэ хэдэн аймагуудта малшадай дунда олониитын хүдэлмэриин һулаар табигдаһанай түлөө партиин обком мүн лэ зэмэтэй байна.

Республикын зарим аймагууд болон колхозуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар һайн дүй дүршэл олдоод, тэрэнние шэнжэлэн согсолжо, дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Гэбэшье, түрүү культбазануудай хүдэлмэри тухай «Бурят-Монголой правда» газетэ бүхэли жэлэй турша соо оройдоошье бэшээгүй. Түрүү культбазануудай дүршэл дэлгэрүүлхын тулада бэшэхэ хэрэгтэй байгаа ха юм. Идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудые эрхилдэг обкомой секретарь нүхэр Очиров, пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Маслов энээнние яахадаа обёорногүй гээшэб?

Хүтэлбэрилхы нүхэдэй политическэ элидхэлнүүдые хэхэ ябадалые партиин обком тоодоггүй байна.

Партийна, советскэ, ажахын олон хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэд болон колхознигуудай суглаанууд дээрэ политическэ элидхэлнүүдые тон үсөөнөөр хэнэ. Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Болсохоев элидхэл үсөөн хэдэг, колхознигуудай үмэнэ оройдоошье элидхэл хэдэггүй байна. Тэрэнэй орлогшонор нүхэд Желтый, Тараненко, Борисов гэгшэд колхознигуудай үмэнэ үгэ хэлэдэггүй. Министрнүүд нүхэд Очиров, Боянова, КПСС-эй обкомой таһагуудые даагшанар нүхэд Левый, Семенов, республиканска газетын редактор нүхэр Стегачев ажалшадай суглаанууд дээрэ байлсадаггүй.

Малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор партиин обком һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абажа байна. Энэнь ехэ дутуунуудые зайсуулха имагтал түрүүшын алхам болоно гэжэ тоолохоор байна.

(«АГИТАТОР» журналай 1957 оной 22-дохи номерһоо абтаба).

Манай республикын һонин

Депутат һунгагшадтаяа уулзаба

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Я. Ерофеев һунгагшадтаяа һаяхан уулзаба.

Нүхэр Ерофеев БМАССР-эй Верховно Соведэй сессинүүдтэ табигдаһан шухала асуудалнууд тухай хэлээд, аймаг болон колхоз дотор туйлагдаһан амжалта дурдаа. Һунгагшадай захяа заабаринуудые ямараар дүүргэжэ байһан тухайгаа удаань хөөрэжэ үгөө.

Манай корр.

Радиоприёмнигоор шагнагдаа

Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной «Коммунизм» колхозой хонишон Дулма Уладаева эрхим ажалаараа колхоз соогоо суутай болонхой юм. Нүхэр Уладаева 1957 ондо өөрынгөө хаража байһан хонидые тобир тарганаар ондо оруулжа, зуун эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абажа түлжүүлээ. Тиин хонин бүриһөө дунда зэргээр 2 850 грамм нооһо хайшалһан байна. Мэнэ һая колхозой правлени, партийна организаци һайн ажалайнь түлөө нүхэр Уладаевада радиоприёмник бэлэг болгон барюулаа.

Нүхэр Уладаева ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абахаб гэһэн уялга абаба.

Д. Николаев.

Колхозой барилгашад

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада һайн ажалаараа колхоз соогоо суурхана. Тус бригадын гэшүүд Культурын 2 дабхар байшание Октябриин революциин һайндэр болотор барижа бэлэн болгохо гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ һэн. Удаань 250 хурьгадай багтаамжатай ехэ барилга хэжэ захалаа һэн. Һара шахуу хүдэлмэрилөөд, энэ барилгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

—Үбэлэй түл абалгын эхилтэр бидэ энэ барилгаяа ашаглалгада оруулхабди,—гэжэ түрүү барилгашад Д. Намсараев, Д. Дашиев, М. Жигжитов гэгшэд омогтойгоор хөөрэлдэнэд.

Г. Доржиев.

Харгышадай амжалта

Яруунын аймагай харгы-ашаглалгын 506-дахи участогай коллектив Советскэ Конституциин үдэрые ажалай амжалтаар угтаба. Энэ коллектив дардам харгы заһалгаар, мүн түмэр-бетонно, модон хүүргэнүүдые барилгын талаар жэлэйнгээ даалгабарие 360 процент дүүргээ. Мүн барилгын материалнуудые шэрэхэ даалгабаряа 194 процент болгоо.

Грейдеристнүүд Николай Рыкунов, Василий Борисов, трактористнууд Василий Куликов, Леонид Грехов, мүн нүхэд Лошкарев, Громовский гэгшэдэй барилгын бригаданууд үдэр бүриингөө даалгабарие 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

В. Байбородин.

Заводто эмхидхэгдэһэн номой базаар

1-дэхи номой магазинай хүдэлмэрилэгшэд паровозо-бүтээлгын заводой цехүүдтэ үнгэрэгшэ амаралтын үдэр нэгэ үдэрэй номой базаар эмхидхэһэн байна.

Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад эндэ табигдажа наймаалагдаһан олон тоото номуудтай танилсаад, худалдажа абаа.

Хүдэлмэришэд Илья Михайлович Пылев, Ольга Борисовна Богачёва, вагон хабсаралгын цехын токарь комсомол басаган Люба Ситникова, заһабарида ороһон паровозуудые задалдаг цехын начальнигай орлогшо Ягодин, паровозо-механическа цехын инструментальна ажахын бюрогой начальник Мажаров, тус цехын ажахые даагша Фирулёва ба бусад олон ном худалдажа абаа.

Иигэжэ нэгэ үдэрэй турша соо 9000 түхэригэй элдэб ном худалдагдаһан байна.

Иимэ номой базаар саашадаа һара соо нэгэ дахин эмхидхэжэ байхыень тус заводойхид номой магазинай хүдэлмэрилэгшэдые гуйһан байна.

А. Чебаков.

РЕСПУБЛИКЫН САНАШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

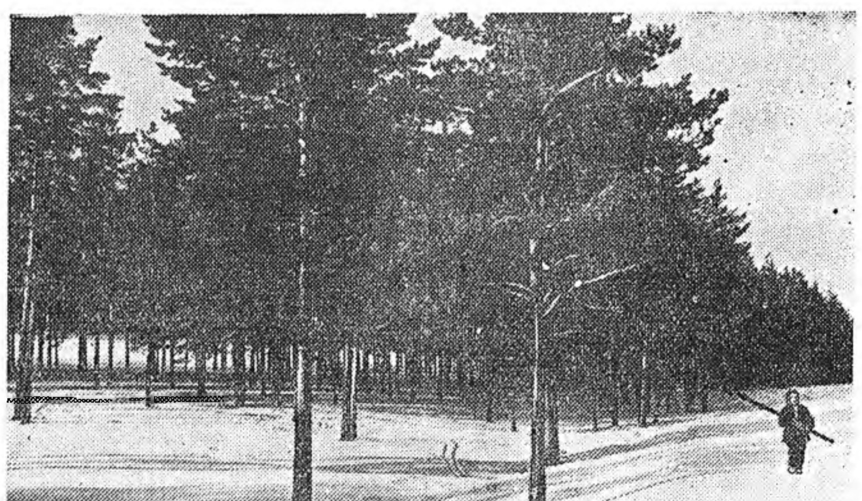

Улан-Удэ городой оршондохи «Аршан» гэжэ нютаг руу санашад олоороо ошожо һолжорхо, мүрысэхэ дуратай юм. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр эндэ республикын олон тоото санашад сугларжа, түрүү һууриин түлөө мүрысөө. Мүрысөөндэ Заиграйн, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Хориин, Кяхтын аймагуудай, Улан-Удын спортивна бүлгэмүүдэй санашад, хамта 134 хүн хабаадалсаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, эхэнэрнүүдэй дундаһаа 1956 оной чемпионка Разаренова 5 километрые 23 минута 30 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлээ. Эрэшүүлэй дундаһаа мэдээжэ санашан Харитонов 10 километрые 36 минута 07 секунда соо ябажа шалгараа. Эдиршүүдһээ Лубков, басагадай дундаһаа Холокова түрүүлэн ерээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Санаар урилдаан боложо байна. 2. Урилдаанай болоһон «Аршан» гэжэ газар.

Л. Хайдуровай фототекст.

ЗАГАҺАТАЙ УҺА СЭБЭР БАЙЛГАХА ХЭРЭГТЭЙ

Тогтомол хоолой сөөрэм руу гол мүрэнүүдэй шудхахада, элдэб зүйлнүүд урдан ерэлсэжэ, уһые муухай болгодог байна. Теэд урадхуулһан модон тогтомол уһанда ямаршье хоро хүргэдэггүй, харин модоной үлэгдэлнүүд загаһанай тэжээл элбэгжүүлхэ талаар һайн нүлөө үзүүлдэг гэжэ зарим хүдэлмэрилэгшэд тоолодог байна. Энэнь тон буруу. Элдэб институдуудай хэһэн шэнжэлэлтуршалгын тодоруулһанай ёһоор, модо урадхуулһанай һүүлээр үлэһэн холтоһо болон бусад зүйлнүүд тогтомол уһанда, тэрэнэй зарим хубиин гидрохимическэ составта, загаһанай, тэндэхи бусад амитадай амидаралда муугаар нүлөөлдэг байна. Гол горход соогуур урдажа ерэһэн модоной дабирхай ба кислотань уһанай кислородые бага болгодог юм.

Модо бэлэдхэхэ хэрэгтэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эзэн бусаар хандадаг ушарнууд үзэгдэнэ. Унагаагдаһан модон уһанай эрьедэ гү, али мүльһэн дээрэ абаашагдажа, пилорамаар, түхэреэн хюрөөгөөр тайрагдана. Теэд үйлэдбэриһөө гараһан бүхы үлэгдэлнүүд: холтоһон, гэшүүһэн, набша намаан, зомгооһон барандаа уһа руу хаягдадаг байна.

Уһые сэбэр байлгаха тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1949 оной тогтоолой ёһоор, модо урадхуулдаг гол мүрэнүүдэй хоёр эрьеэр нэгэ километр үргэнтэй зурууд газарта модод отологдонгүй үлөөгдэхэ байгаа. Энэнь уһа хамгаалха, эрье бүхэлхэ зорилготой юм.

Манай республика дотор загаһанай үрэжэдэг 10 гол мүрэн соогуур модон урадхуулагдана. Тэдэнэй 5-дань загаһа бариха хорюултай. Үдэ, Турка, Итанца гэхэ мэтэ олохон мүрэнэй эрье шадарай модон барандаа отологдоо. Итанцын леспромхоз Кика голой. Хандагатайн леспромхоз — Элхи голой эрьеэр байһан, хорюултай модо отолжорхёо. Тиигэжэ хуули, гурим эбдэһэнһээ шалтагаалан, Турка, Зэдэ, Хёлго, Үдэ, Хүрьбэ, Худан, Бүхэн, Оронго, Хэжэнгэ, Сараанта, Итанца гэхэ мэтын голнууд загаһанай ажахыда таарахаяа болижо байна. Үдэ, Хёлго, Зэдэ голнууд промышленна предприятинуудһаа урдажа ерэһэн уһаар бузарлагдана.

1955 он хүрэтэр Котокель нуур соогуур модон урадхуулагдадаг байһан юм. Теэд энэмнай республика доторхи загаһаар эгээл элбэг нуурнуудай нэгэн ха юм. Котокель нуур 14,4 километр утатай, 6 километр үргэнтэй, 6200 га талмайтай гэдэг. Мүнөө гүйхэн болонхой. 1954 ондо миил 4 мянга үлүүтэй центнер загаһан баригдаа.

Улан-Удэ хотын оршондо Сэлэнгэ, Үдэ мүрэнүүдэй уһан илангаяа муухай болгогдоно. Модо хюрөөдэдэг предприятинууд: Улан-Удын модоной завод, «Бурмонголстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат, Гортопсбыт, шэлэй механизированнэ заводой, судна заһабарилдаг заводой участогууд хюрөөгэй хибэдэһэ, зомгооһо, холтоһон гэхэ мэтые уһа руу ехээр хаяна. Тэдэнэр республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Үдын конторо модо урадхуулжа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Үдэ голой һабые сэбэрлэнэгүй. Тэрээнһээ шалтагаалан, нилээд ехэ модон уһанай оёорто үлэнэ.

Зүүн Сибириин загаһа үсхэбэрилхэ Управлени, Бурят-Монголой ой модо хамгаалха албан газар модо урадхуулдаг, хюрөөдэдэг предприятинуудта эрилтэ үшөөл багаар табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Городой санитарно-эпидемиологическа станци уһые муухай болгодог ябадалтай шангаар тэмсэнэгүй гэжэ тэмдэглэмээр.

А. Боровлев, Востсибгосрыбводой ахалагша инспектор.

ХИЛЫН САААНАҺАА

Сириин правительственна делегаци Москва мордоо

ДАМАСК, декабриин 9. (ТАСС). Сириин правительственна делегаци декабриин 9-нэй үглөөгүүр «ТУ-104» самолёдоор Москва мордоо. Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, гүрэнэй министр, национальна оборонын министр, финансын министр Халед эль-Азем гэгшэ делегацие толгойлно. Ниитын хүдэлмэринүүдэй болон зам харилсаанай министр Фахер эль-Кайяли, национальна экономикын министр Халиль эль-Каллаяс, Сириин экономикые хүгжөөхэ соведые толгойлогшо Хасан Джаббара болон экспертнүүд: Сириин армиин генеральна штабай начальнигай орлогшо генерал Амин Нефури болон генерал Базиль Савайя гэгшэд делегацида оролсоно. Сиридэ байдаг СССР-эй элшэн сайд С. С. Немчина болон сэрэгэй атташе полковник К. А. Засорин гэгшэд делегацитай хамта ябалсана.

Советскэ Союз Сири хоёрой хоорондо хэгдэһэн экономическа хэлсээе баталһан тухай грамотануудые андалдаха, тэрэшэлэн энэ хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхэ, мүн Советскэ Союз Сири хоёрой хоорондо худалдаа наймаа үргэдхэхэ тушаа хөөрэлдэхыень Сириин правительство тус делегацидаа даалгаа.

Москва орожо ябаха замдаа, Сириин правительственна делегаци Венгриин Арадай Республикын правительствын уряалаар Будапештдэ тогтохо юм.

Сириин правительственна делегаци Будапешт ерээ

БУДАПЕШТ, декабриин 9. (ТАСС). Венгриин Арадай Республикын правительствын уряалаар, гүрэн түрын хэрэгээр ойро зуура байгаад ошохоёо Сириин республикын правительственна делегаци декабриин 9-дэ Будапешт ерээ.

Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадар, правительствын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Ференц Мюнних болон бусад Сириин правительственна делегацие Ферехельскэ аэродром дээрэ угтажа байгаа.

Янош Кадар Халед эль-Азем хоёр амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Югославиин промышленность ехээр хүгжөө

БЕЛГРАД, декабриин 8. (ТАСС). Статистическэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор, байгша оной 10 һарын туршада Югославиин промышленность нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 16 шахуу процентээр ехэ продукци бүтээн гаргаа. Электротехническэ болон нефтиин промышленностьда илангаяа ехэ амжалта туйлагдаһан байна.

Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө Индонезиин арадай тэмсэл

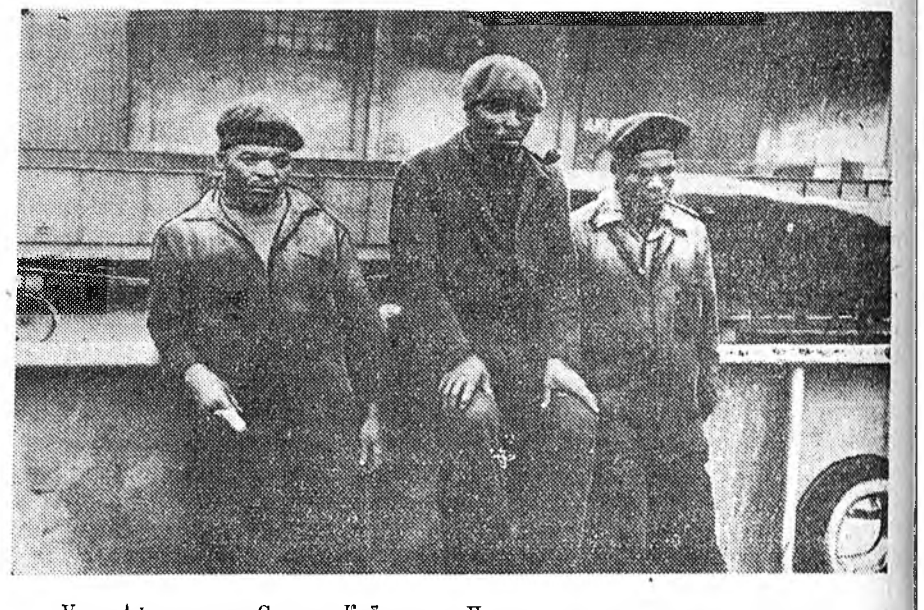
ДЖАКАРТА, декабриин 8. (ТАСС). Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн Индонезиин арадай дунда улам дэлгэржэ байна. Индонезиин элдэб нютагуудһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, ороной хүдэлмэришэд болон албахаагшад республика доторхи Голландиин колонизаторнуудта хабаатай предприятинуудые буляан абаһаар. Эдэ предприятинуудые правительство хинамжадаа абана. Декабриин 7-до Джакартада Индонезиин профсоюз Голландиин 3 томо банкые хинамжадаа абаа. Мүн Голландиин хүнүүдтэ хабаатай байһан 2 ехэ гостиницые абаа. «Индонезиин республикын зөөри» гэһэн бэшэг банкын байшан бүхэн дээрэ хүдэлмэришэд тодхоо.

Эдэ предприятинуудай эзэдтэ предприятинуудайнь сэнгые түлэхэ тухай асуудал Баруун Ириан тухай асуудалай шиидхэгдээгүйдэ хаража үзэгдэхэгүй гэжэ информациин министр Судибьо мэдүүлээ. Арад зоной хэжэ байһан тэмсэлые правительство сүм дэмжэнэ гээд Судибьо үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Голландиин сэрэгэй корабльнууд Индонезидэ дүтүүр сугларжа байна

ГААГА, декабриин 9. (ТАСС). Голланди сэрэгэйнгээ корабльнуудые Индонезидэ дүтүүр суглуулжа байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Һаяар «Дренте» гэжэ эсминец Баруун Ириан тээшэ ошохонь гээд АНП агентство мэдээсэнэ. «Эвертсен» гэжэ эсминец Баруун Ириан тээшэ ошожо ябана. «Иохан Мауритс Ван Нассо» гэжэ фрегат Баруун Ирианай эрье шадар тамарна. Голландиин хүндэ эсминец «Гронинген» Малайя Суматра хоёрой хоорондо ябажа, Голландиин худалдаа наймаанай суднануудые харууһална.

Урда-Африканска Союз. Кейптаун. Портдо хүдэлдэг ашаашад.

ТАСС-эй фотохронико.

Зүб сэгнэлтэ

ТЕЛЬ-АВИВ, декабриин 8. (ТАСС). «Кол Гаам» газетэ Америкын хэмэл одо табиха гэһэн һэдэлгын буруу һүрэһэн тушаа түрүү статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Ленин» гэжэ дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшын атомна ледоколые Советскэ Союзай уһанда табиһанайнь үглөөдэр хэмэл одо табиха гэһэн США-гэй һэдэлгэ буруу һүрөө... Эрдэм ухаанай талаар Уолл-стридэй баяд ноёдой орон бэшэ, харин Ленинэй орон түрүүлжэ ябана гэжэ энэ ушар харуулаа. Ямар юумэниинь эбдэржэ, хэмэл одон тэһэрээб гэжэ би мэдэнэгүйб гээд энэ туршалгые хүтэлбэрилһэн Америкын эрдэмтэ Хэген мэдүүлээ. Харин тиихэдэ президент Эйзенхауэр энэ хэрэгые мүрдэжэ үзөөд, дэлгэрэнгы элидхэл хэхыень США-гэй сэрэгэй министртэ даалгаа. Гэбэшье, хэмэл одоной эбдэрхэй газарынь олдожо, тэрэнэй заһагдаха байһаниинь дамжаггүй. Мүн Америкын эрдэмтэд хэзээшье хэмэл одоёо табижа шадаха байха. Гэхэтэй хамта, энэ турша соо советскэ наука улам урагшаа дабшажа, шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаха байна бшуу. США-гэй баримталдаг үзэл бодолой, мүн засагаархидайнь политикын буруу байһан дээрэһээл США иимэ ехээр гээгдээ гээшэ. Советскэ наука яахадаа булюу һайн байнаб гэхэдэ, Советскэ Союзда үргэн арад зон гэгээрүүлэгдэжэ, наукаяа хүгжөөлсэнэ бшуу... СССР хадаа США-да орходоо гурба дахин олон инженернүүдые жэл бүри бэлэдхэдэг. СССР-тэ наука арад зоной юм. Харин США-да наукын туйлалтануудые буржуази, монополинууд болон сэрэгэй штабууд хэрэглэнэ. Эгээл иимэ шалтагаанһаа «Авангардын» туршалгын буруу һүрэһэн тухай Хэгеншье, сэрэгэй министерствошье президент Эйзенхауэртэ хэлэжэ үгэхэгүй байна... СССР атомна электростанци, мүн атомна ледокол барижа, түби хоорондын баллистическэ ракетэ бүтээжэ, хэмэл одонуудые табижа, США-гэй урда ороо. СССР-тэ туйлагдаһан научно-техническэ амжалта бүхэн буу зэбсэг хуряаха, дайнай аюулые зайсуулха, эбтэй этэйгээр зэргэ оршон байха гэһэн политикые улам бэхижүүлнэ».

Дайнай аюулаар наадахаяа болигты!

Египедэй эб найрамдалай тала баримталагшадай Национальна Соведэй мэдүүлгэ

КАИР, декабриин 9. (ТАСС). Атомна, водородно бомбонуудые тээһэн Америкын сэрэгэй самолёдуудай Дунда Зүүн зүгтэхи нютагууд дээгүүр ниидэдэг ушарые буруушаан, Египедэй эб найрамдалай тала баримталагшадай национальна комитет мэдүүлгэ толилоо. Мүн тэрэшэлэн, Холбоото Штадууд арабска Зүүн зүгтэ, тусхайлбал Ливанда атомна базануудые байгуулха гэһэн һэдэлгээ үргэлжэлүүлһээр гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. «Холбоото Штадуудай ямаршье харюусалгагүй, бодолгүй эдэ ябуулгануудынь арабска Зүүн зүгэй арадуудай энхэ тайбан байдалда ехэ аюул ушаруулжа байна гэжэ Египедэй эб найрамдалай тала баримталагшадай национальна комитет мэдүүлнэ. Энэ харюусалгагүй, сэрэг дайнда бэлэдхэхэ гэһэн политикаяа болюулагты гэһэн эрилтэ США-гэй болон тэдэнэй союзнигуудай урда табинабди», —гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

„Гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад уулзажа, хэлсээ хэхэ ёһотой“

Х. К. Хансенай мэдүүлгэ

КОПЕНГАГЕН, декабриин 8. (ТАСС). Декабриин 8-да Копенгагенай журналистнуудай нэгэдэлэй жэл бүри болодог суглаан дээрэ Даниин премьер-министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен үгэ хэлээ. Уласхоорондын байдал тушаа хэлэхэ зуураа, тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ:

Уласхоорондын байдалай ехэ шангадажа байһандань, бидэнэр бүгэдэ тон ехээр һанаагаа зобонобди. Замбуулин руу, 1500 километрын газарта хэмэл одоной табигдаһан ушар, мүн лаб мэдэгдэжэ байдаг замаар, бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон тэрэнэй ниидэжэ байһан ушар наука, техникын тон ехээр хүгжэһэн тухай гэршэлнэ... Тиимэһээ мүнөө дэлхэйн гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай уулзажа, хэлсээ хэхэ ёһотой болоһониинь урда урданайхиһаа айхабтар шухала болоо. Тэдэнэр уулзахадаа, буу зэбсэг хуряаха, түгшүүрилтэ шанга байдалые зөөлэрүүлхэ, арадуудай хоорондо эб найрамдал тогтоохо талаар үгээ ойлголсохо ёһотой.

Атомна бомбонуудые бүтээдэг болохо гэһэн шиидхэбэри Франциин правительствын абаһан тухай „Экспресс“ журнал бэшэнэ

ПАРИЖ, декабриин 8. (ТАСС). Атомна буу зэбсэг бүтээдэг болохомнай гэжэ Франциин правительствын Америкын правительствода хуулита ёһоор мэдүүлһэн тухай «Экспресс» журнал мэдээсэнэ.

«Энэ шиидхэбэри толилогдохогүй, — гэжэ журнал бэшэнэ.— Атомна буу зэбсэг бүтээхэ тушаа проектын ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай олон мэргэжэлтэдтэ, правительствын гэшүүдтэ дуулгагдаһан байгаашье һаа, мүнөө энэ нюусые олондо эли болтохо хэрэггүй гэжэ тоологлоно...

Атомна бомбонуудые бүтээхын тулада шухала шэнжэлэлгэнүүдые, мүн хүдэлмэреэ байха шадалаараа түргэдхэхэ гэһэн захиралта үгтөө».

Ифнидэхи байдал

Испани Марокко хоёрой харилсаан улам муудажа байна

ПАРИЖ, декабриин 9. (ТАСС). Испаниин зонхилдог Ифниин газарые Мароккотой ниилүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан буһалгаашадай отрядуудай болон Испаниин сэрэгэй хоорондо Ифнидэ тулалдаанууд үргэлжэлһөөр гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Декабриин 1-һээ хойшо Испаниин 188 солдат, 2 офицер алуулаа, Испаниин хэдэн арбаад солдат шархатаһан, 19 хүниинь плендэ абтаһан байна гэжэ Мароккоһоо мэдээсэгдэнэ.

Буһалгаашадай сэрэгтэ шанга харюу үгэжэ шадахагүй байһан дээрэһээ Испаниин сэрэг Ифниин амгалан һуудалтай хүн зониие хатуу шэрүүнээр хэһээнэ гэжэ Мароккын хэблэл мэдээсэнэ. Буһалгаашадай сүлөөлһэн һуурин газарнуудые Испаниин самолёдууд бомбодоно. Испаниин 17 корабль сэрэгүүдые болон буу зэбсэг ашаад, Марокко тээшэ ошожо ябана.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00603. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 5745.